



СЛАВУТСЬКА ГІМНАЗІЯ «УСПІХ»
СЛАВУТСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

НАКАЗ

01 вересня 2023 року

Славути

№ ____

Про формування безпечного освітнього
середовища та попередження і
протидії булінгу (цькуванню)
у 2023-2024 навчальному році

На виконання статті 15 Закону України «Про освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 року №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03.02.2020 року за №111/34394, листа Міністерства освіти і науки України від 20.03.2020 року №6/480-20 «Про план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти», Закону України від 15.07.2021 № 1658-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізмів формування мережі ліцеїв для запровадження якісної профільної середньої освіти», листа МОН України №1/6885-22 від 22.06.2022 року «Щодо запобігання та протидії сексуальному насильству, пов'язаному зі збройною агресією російської федерації на території України» з метою створення безпечного освітнього середовища в закладах освіти, вільного від насильства та булінгу (цькування)

НАКАЗУЮ:

1. Забезпечити неухильне виконання педагогічними працівниками Конвенції ООН про права дитини, Закону України «Про охорону дитинства», спільного наказу Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 19.08.2014 року № 564/863/945/577 «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення», наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 року №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03.02.2020 року за № 111/34394, підвищувати рівень персональної відповідальності класних керівників та вчителів-предметників за дотриманням чинного законодавства.
2. Затвердити:
 - 2.1. Правила поведінки здобувачів освіти в закладі освіти (*Додаток 1*).
 - 2.2. План заходів, спрямованих на запобігання та протидію насильству, булінгу (цькуванню) (*Додаток 2*).
 - 2.3. Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькуванню) в закладі освіти (*Додаток 3*).
 - 2.4. Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти (*Додаток 4*).
3. Створити постійно діючу комісію з розгляду випадків насильства, булінгу (цькування) та затвердити її склад:

Голова комісії – директор Зайонц Інна Миколаївна.

Заступник голови комісії – заступник директора з навчально-виховної роботи Оренбурова І.М.

Секретар комісії – педагог соціальний Столяр І.В.

3.1. До складу комісії залучати педагогічних працівників, уповноважених осіб Національної поліції України та Служби у справах дітей враховуючи обставини зазначені у заяві.

4. Призначити уповноваженою особою для здійснення невідкладних заходів реагування у випадках виявлення фактів насильства, булінгу (цькування) та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб, проведення розслідування заступника директора з навчально-виховної роботи Оренбурову Ірину Миколаївну.

5. Розмістити на інформаційному стенді та на офіційному веб-сайті закладу освіти контактну інформацію уповноважених осіб закладу, організацій та установ, служб підтримки постраждалих осіб, до яких слід звернутися у випадку насильства, булінгу.

6. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Оренбуровій І.М. забезпечити виконання затвердженого Плану заходів. Висвітлювати інформацію у розділі «Протидія булінгу» на веб-сайті закладу освіти.

7. Педагогічним працівникам:

7.1. Забезпечити реалізацію інформаційно-просвітницьких заходів із учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії насильству, булінгу, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей.

7.2. Проводити інформаційно-просвітницьку роботу серед учасників освітнього процесу спрямовану на формування стандартів безпечного освітнього середовища та недопущення проявів шкільного булінгу.

8. Педагогічним працівникам, медичному та господарсько-обслуговуючому персоналу закладу освіти у разі виявлення ознак чи факторів, що можуть вказувати на насильство, булінг, складні життєві обставини, жорстоке поводження з дитиною/працівником закладу освіти або ризику щодо їх виникнення стосовно дитини/працівника закладу освіти, передавати уповноваженим особам закладу освіти, а у разі їх відсутності – безпосередньо керівникові закладу освіти (директорові) інформацію про дитину/працівника закладу освіти з метою планування подальших дій щодо заходів для надання медичної, психологічної або іншої допомоги постраждалому. Наголосити на персональній відповідальності кожного за випадки булінгу з їх боку чи спробу втаємничення таких випадків зі сторони учнів чи колег по роботі.

9. Класним керівникам постійно проводити роз'яснювальну роботу з учнями та батьками щодо їх відповідальності за дії, які прирівнюються до булінгу.

10. Практичному психологу, соціальному педагогу:

10.1. У випадках виникнення підозри щодо жорстокого поводження з дитиною або в разі реальної загрози його вчинення вдома, з боку однолітків, працівників закладу освіти або інших осіб керуватись листом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2019 № 1/9-486 «Про деякі питання організації в закладах освіти виховної роботи щодо безпеки й благополуччя дитини».

Постійно

10.2.Проводити роботу в напрямку вдосконалення психолого-педагогічної компетентності та підвищення рівня психологічної культури вчителів та батьків для здійснення ефективної взаємодії дорослих з дітьми, побудованої на засадах довіри.

Постійно

10.3. Вжити заходи для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або потерпілими від булінгу (цькування) (згідно з рішенням комісії закладу освіти з розгляду випадків булінгу).

11. Копію даного наказу розмістити на офіційному сайті закладу освіти.

12. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор
01.09.2023

Інна ЗАЙОНЦ

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

I. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ

1. Правила поведінки здобувачів освіти базуються на законах України, постановах Міністерства освіти та науки України, органів місцевого самоврядування, Статуту гімназії.
2. Здобувачі освіти приходять в заклад освіти за 15-20 хвилин до початку занять, займають своє робоче місце з першим дзвінком, готують все необхідне навчальне приладдя до уроку.
3. Забороняється вживання непристойних виразів і жестів.
4. Не можна без дозволу педагогів або медичної сестри (за узгодженням з батьками) йти із закладу освіти та його території в урочний час.
5. У разі пропуску занять здобувач освіти зобов'язаний пред'явити класному керівнику довідку або записку від батьків (осіб, їх замінюють) про причину відсутності на заняттях. У разі пропуску більше трьох днів здобувач освіти зобов'язаний представити довідку з медичної установи.
6. Здобувач освіти повинен проявляти пошану до старших, піклуватися про молодших.
7. Здобувачі освіти бережуть майно закладу освіти, акуратно ставляться як до свого, так і до чужого майна, дотримуються чистоти і порядку на території.
8. До здобувачів освіти, які привласнили чужі речі, застосовуються дисциплінарні стягнення. У разі спричинення збитку чужому майну, батьки здобувачів освіти, які заподіяли збиток, несуть матеріальну відповідальність.
9. Здобувачі освіти, які знайшли втрачені або забуті, на їх думку, речі, належить здати черговому вчителю, класному керівнику або шкільній адміністрації.
10. За порушення Правил та Статуту гімназії здобувачі освіти притягуються до відповідальності, до них можуть бути вжиті такі стягнення:
 - усне зауваження;
 - запис зауваження в щоденник;
 - виклик здобувача освіти самого або з батьками на засідання Ради профілактики;
 - відшкодування завданої здобувачем освіти матеріальної шкоди його батьками.
11. Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм. Насильство, булінг (цькування) є неприпустимими формами поведінки у закладі освіти та за його межами.
12. Виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти.
13. Приходити до гімназії необхідно в чистому, випрасуваному одязі ділового стилю та чистому взутті, з охайною зачіскою; на уроки фізичної культури – у спортивній формі та спортивному взутті.
14. Використовувати мобільні телефони під час освітнього процесу лише при необхідності зв'язку із батьками (або особами, що їх замінюють) або з метою використання у навчальному процесі.
15. Здобувач освіти звертається до класного керівника, чергового адміністратора, психологічної служби та адміністрації закладу освіти за допомогою, якщо проти нього здійснюються протиправні дії.

II. ПОВЕДІНКА НА УРОКАХ

1. Запізнюватися на уроки без поважних причин заборонено.

2. Коли вчитель входить в клас, здобувачі освіти встають, вітаючи вчителя. Так само здобувачі освіти вітають будь-якого дорослого, який увійшов до класу під час занять.
3. Під час уроку не можна ходити по класу без дозволу вчителя, голосно розмовляти, кричати, відволікатися самому і відволікати інших товаришів від занять розмовами, іграми і іншими справами, що не стосуються уроку.
4. Заняття у гімназії проводяться за кабінетною системою. За кожним учнем у кожному кабінеті закріплено окреме місце. Кожен учень відповідає за збереження санітарного стану та майна на своєму робочому місці.
5. Якщо під час занять здобувачу освіти необхідно вийти з класу, то він повинен попросити дозволу у вчителя.
6. Здобувач освіти на уроці зобов'язаний виконувати всі вимоги вчителя.
7. Під час відповіді на запитання вчителя здобувач освіти повинен відповідати голосно, виразно, зрозуміло.
8. Якщо здобувач освіти хоче поставити питання вчителю або відповісти на питання вчителя, він піднімає руку.
9. На уроці здобувач освіти має право ставити питання вчителю, якщо не зрозумів матеріал під час пояснення.
10. На уроки фізичної культури здобувачі освіти приходять у спортивній формі та спортивному взутті. Здобувачі освіти, звільнені від занять фізкультурою, обов'язково присутні в залі.
11. Дзвінок про закінчення уроку дається для вчителя. Тільки коли вчитель оголосить про закінчення занять, здобувачі освіти мають право покинути клас.
12. Здобувачі освіти зобов'язані знати і дотримуватися правил техніки безпеки як під час уроків, так і після їх закінчення.

ІІІ. ПОВЕДІНКА ПІД ЧАС ПЕРЕРВИ

1. Під час перерви здобувач освіти зобов'язаний:
 - підтримувати чистоту і порядок на своєму робочому місці;
 - вийти з класу, якщо попросить вчитель;
 - здобувачі освіти на перервах знаходяться на своєму поверсі;
 - дотримуватися зауважень чергового вчителя по поверху.
2. Час перерви — особистий час кожного здобувача освіти. Він може його проводити по своєму розумінню, але не повинен заважати іншим.
3. Під час перерви здобувачі освіти можуть вільно пересуватися по закладу, окрім тих місць, де їм заборонено знаходитися в цілях безпеки (горище, підвал, кухня).
4. Під час перерви задля збереження життя та здоров'я та з метою уникнення випадків травматизму здобувачу освіти категорично забороняється залишати територію закладу освіти, бігати, штовхатися, кидатися предметами, застосовувати фізичну силу, самовільно відкривати вікна, сидіти на підвіконнях.
5. Під час перерв забороняється бігати по закладу, по сходах, поблизу віконних отворів, грати в м'яча у класі, коридорах та інших місцях, не пристосованих для ігор.
6. Під час перерв забороняється штовхати один одного, гратися в небезпечні ігри, кидатися портфелями і іншими предметами, застосовувати фізичну силу.
7. У гімназії та на її території категорично забороняється тютюнопаління та вживання алкогольних напоїв.
8. Категорично забороняється самовільно розкривати вікна, сидіти на підвіконнях.
9. На перервах здобувачі освіти можуть звернутися до свого класного керівника, чергового вчителя за допомогою, якщо проти них здійснюються протиправні дії.

ІV. ПОВЕДІНКА У ЇДАЛЬНІ

1. Під час харчування в їдальні належить дотримуватися хороших манер і поводитися пристойно.
2. Здобувачі освіти повинні шанобливо ставитись до працівників їдальні.
3. Здобувачі освіти приходять в їдальню після закінчення уроку, дотримуються черги при отриманні їжі.
4. Здобувачі освіти самі прибирають посуд зі столу після вживання їжі.
5. Здобувачі освіти дбайливо ставляться до майна шкільної їдальні.
6. Забороняється заходити в їдальню у верхньому одязі.

V. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

1. Здобувачі освіти повинні приходити в одязі, який відповідає перебуванню дитини у суспільних місцях. Стиль одягу - діловий, класичний.
2. Спортивний одяг, призначений для уроків фізкультури, на інших уроках недоречний.
3. Знаходитися в гімназії у верхньому одязі без особливих на те причин не дозволяється.

VI. ЧЕРГОВИЙ ПО КЛАСУ

1. Черговий по класу під час перерви має перевірити навчальний кабінет, підготувати дошку, забезпечити порядок у кабінеті.
2. Черговий має право зробити зауваження іншим здобувачам освіти щодо правил поведінки та санітарних правил у навчальному кабінеті.
3. Чергові допомагають черговому вчителю у здійсненні контролю за чистотою, порядком по закладу, за виконанням всіма здобувачами освіти цих правил.

План заходів,
спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню)
у гімназії «Успіх» на 2023-2024 н.р.

№ з/п	Заходи	Цільова аудиторія	Термін виконання	Відповідальний
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу				
1	Опрацювати порядок дій персоналу при зіткненні з випадками булінгу в закладі освіти	Педагогічні працівники	Вересень	ЗДНВР. Практичний психолог
2	Обговорення та прийняття правил поведінки в класах, оформлення правил	Здобувачі освіти 1-9 класів	Вересень	Класні керівники
3	Наради з працівниками закладу з питань профілактики булінгу: -педагогічні працівники, -технічний персонал	Педагогічні працівники	Вересень	ЗДНВР. Практичний психолог
4	Організація механізмів звернення та встановлення інформаційних скриньок для повідомлень про випадки булінгу (цькування)	Здобувачі освіти 1-9 класів	Вересень	Практичний психолог, соціальний педагог, класні керівники
5	Проведення заходів у рамках Всеукраїнського тижня протидії булінгу	Учасники освітнього процесу	3-й тиждень вересня	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)
6	Підготовка тематичних буклетів за участю старшокласників	Здобувачі освіти 9 класів	Листопад	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)
7	Інформаційна акція для старшокласників	Здобувачі освіти 9 класів	Грудень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)
Робота з вчителями та іншими працівниками закладу освіти				
8	Семінар-тренінг для педагогів «Запобігання жорстокій поведінці в учнівському середовищі»	Педагогічні працівники	листопад	Практичний психолог, соціальний педагог
9	Інструктивні наради з питань профілактики булінгу (цькування) з допоміжним та технічним персоналом	Педагогічні працівники	Листопад	Директор, Уповноважена особа з питань запобігання та

				протидії булінгу (цькування)
10	Заняття з елементами тренінгу для педагогів «Збереження психічного здоров'я педагогів»	Педагогічні працівники	Лютий	Практичний психолог, соціальний педагог
11	Співбесіда з класними керівниками за результатами діагностики класного колективу	Педагогічні працівники	За результатами кожної чверті	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування), практичний психолог, соціальний педагог
12	Тренінг «Ефективний виховний вплив на учнів у кризових ситуаціях»	Педагогічні працівники	березень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу, практичний психолог
13	Консультування класних керівників психологом, соціальним педагогом з проблемних ситуацій	Педагогічні працівники	Впродовж навчального року	Практичний психолог, соціальний педагог
Робота з здобувачами освіти				
14	Проведення тренінгів для старшокласників з розвитку навичок спілкування та мирного вирішення конфліктів	Здобувачі освіти 9 класів	Впродовж року	Практичний психолог, соціальний педагог
15	Розробка та розповсюдження буклетів-пам'яток для учнів «Stop Bullying», «Будьмо толерантними», «Протидія насильству», «Як впоратися з агресією», «Мирно вирішуємо конфлікт»	Здобувачі освіти	вересень жовтень	Практичний психолог, соціальний педагог
16	Діагностична, консультивна робота з учнями з даної проблеми	Здобувачі освіти 1-9 класів	Впродовж навчального року	Практичний психолог, соціальний педагог
17	Імітаційна гра для молодших школярів (1-4-й класи) «Якщо тебе ображають»	Здобувачі освіти 1-4 класів	Жовтень	Класні керівники
18	Тиждень толерантності	Здобувачі освіти 1-9 класів	Листопад	Класні керівники, практичний психолог
19	Імітаційна гра для здобувачів освіти середніх і старших класів «Розкажи про насильство»	Здобувачі освіти 5-9 класів	Грудень	Класні керівники

20	Заняття для учнів 1-го класу НУШ «Повага до себе та інших людей»	Здобувачі освіти 1 класів	Січень	Класні керівники
21	Формування суспільної свідомості неприйняття булінгу в міжособистісних стосунках. Challenge «Безпечна школа»	Здобувачі освіти	Лютий	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу, практичний психолог
22	Конкурс плакатів проти насильства	Здобувачі освіти 1-9 кл.	Березень	Педагоги-організатори
23	Тематичні бесіди: - Вчимося володіти власними емоціями» -«Вчимося запобігати конфліктам» -«Вчимося вирішувати конфлікти без насильства»	Здобувачі освіти	Лютий Березень Квітень	Класні керівники
24	Кабінет «Довіри»	Здобувачі освіти 1-9 класів	Щомісяця	Практичний психолог
Робота з батьками				
25	Підготовка пам'ятки для батьків про порядок реагування та способи повідомлення про випадки булінгу (цькування) щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям	Учасники освітнього процесу	Жовтень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)
26	Поради батькам щодо зменшення ризиків булінгу та кібербулінгу для своєї дитини (виготовлення буклетів)	Батьки здобувачів освіти	Січень	Практичний психолог
27	Проведення консультацій психолога з питань взаємин батьків з дітьми	Учасники освітнього процесу	Впродовж року	Практичний психолог, класні керівники
28	«Вимоги законодавства щодо захисту дітей від будь-яких форм фізичного або психічного насильства»	Батьки здобувачів освіти	Березень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)
29	«Попередження ризикованої поведінки в соціальних мережах»	Батьки здобувачів освіти	Березень	Практичний психолог
30	«Деструктивні Інтернет угруповання»	Батьки здобувачів освіти	Квітень	Практичний психолог
31	«Про запобігання булінгу серед дітей та молоді»	Батьки здобувачів освіти	Протягом року	Класні керівники

Моніторинг освітнього середовища закладу освіти				
32	Самооцінка закладу освіти за показниками безпеки, комфортності, інклюзивності	Учасники освітнього процесу	2 рази на рік	Адміністрація, колектив гімназії
33	Анонімне анкетування учнів 5-9-го класів про випадки булінгу (цькування) у закладі	Здобувачі освіти 5-9 класів	Грудень	Практичний психолог, соціальний педагог
34	Діагностика стосунків у закладі освіти. Анкетування здобувачів освіти та педагогічних працівників.	Учасники освітнього процесу	Лютий	Практичний психолог, соціальний педагог
35	Підготовка звіту про виконання заходів про виконання плану заходів з запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти	Педагогічні працівники	Травень-червень	Уповноважена особа з питань запобігання та протидії булінгу (цькування)

ПОРЯДОК
подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності)
заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

I. Загальні питання

1. Цей Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування)».
2. Цей Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування).
3. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, працівники та педагогічні працівники закладу та інші особи.
4. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.
5. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

Булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

II. Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

1. Здобувачі освіти, працівники та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб зобов'язані повідомляти керівнику закладу.
2. Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування) (далі – Заява).
3. Заяви, що надійшли на електронну пошту закладу отримує секретар, яка зобов'язана терміново повідомити керівника закладу та відповідальну особу.
4. Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює уповноважена особа, а в разі її відсутності – особисто керівник закладу або його заступник.
5. Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування).
6. Форма та примірний зміст Заяви оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.
7. Датою подання заяв є дата їх прийняття.
8. Розгляд Заяв здійснює керівник закладу з дотриманням конфіденційності.

III. Уповноважена особа

1. Уповноваженою особою призначається працівник закладу освіти з числа педагогічних працівників.

2. До функцій уповноваженої особи відноситься прийом та реєстрація Заяв, повідомлення керівника закладу.
3. Уповноважена особа призначається наказом керівника закладу.
4. Інформація про уповноважену особу та її контактний телефон оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.

IV. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

1. За результатами розгляду Заяви керівник закладу видає наказ про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.
2. З метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.
3. Для прийняття рішення за результатами розслідування керівник закладу створює комісію з розгляду випадків булінгу (цькування) (далі – Комісія) та скликає засідання.
4. Комісія створюється наказом керівника закладу.
5. До складу комісії можуть входити педагогічні працівники (у тому числі психолог, соціальний педагог), батьки постраждалого та булера, керівник закладу та інші заінтересовані особи.
6. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.
7. Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то керівник закладу освіти зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей.
8. У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що керівник закладу освіти має повідомити постраждалого.
9. Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.
10. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службу у справах дітей з повідомленням про випадки булінгу (цькування).
11. Батьки зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

V. Терміни подання та процедура розгляду Заяв

1. Заявники зобов'язані терміново повідомляти керівнику закладу про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.
2. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.
3. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.
4. За результатами розслідування протягом 1 робочих дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату але не пізніше чим через 3 робочих дні після створення Комісії.
5. Керівник закладу зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

ВИТЯГ ІЗ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 р. № 2657/VIII «Доведений випадок булінгу тягне штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (850-1700 грн) або громадські роботи від 20 до 40 годин – якщо цькування вперше. І від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів або громадські роботи від 40 до 60 годин, якщо дії вчинили повторно або знущалась група осіб. Якщо ці дії вчиняли малолітні

або неповнолітні від 14 до 16 років, штраф заплатять батьки або особи, які їх замінюють (50-100 неоподатковуваних мінімумів або громадські роботи від 20 до 40 годин)».

Примітка: Згідно з останніми змінами до законодавчих актів України штраф за доведений випадок булінгу (цькування) вчителя становить 5100 гривень.

Зразок заяви

Директору
Славутської гімназії «Успіх»
Інні ЗАЙОНЦ

(ПІБ, заявника)
який(-а) проживає за адресою

(контактний телефон)

Заява

Прошу провести розслідування за фактами випадків булінгу (цькування)

(прізвище, ім'я постраждалого)

(Далі в заяві необхідно вказати особу або осіб, які вчинили цькування та описати діяння, які полягають у психологічному, фізичному чи іншому насильстві над особою і носять системний характер)

(дата)

(підпис)

ПОРЯДОК реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти (назва закладу).
2. Терміни, використані у цьому Порядку, вживаються у таких значеннях:
 - кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
 - потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);
 - спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
 - сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).
3. До булінгу (цькування) в закладах освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.
4. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:
 - умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
 - словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
 - будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
 - будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
 - інші правопорушення насильницького характеру.
5. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в закладах освіти (далі - суб'єкти реагування) є:
 - служба освітнього омбудсмена;
 - служби у справах дітей;
 - центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
 - органи місцевого самоврядування;
 - керівники та інші працівники закладів освіти;
 - засновник (засновники) закладів освіти або уповноважений ним (ними) орган;
 - територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України.

II. Подання заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, керівника закладу освіти або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

У закладі освіти заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає керівник закладу.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

2. Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

- невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;
- повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг;
- скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

III. Склад комісії, права та обов'язки її членів

1. Склад комісії затверджує наказом керівник закладу освіти. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

2. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

До складу комісії входять педагогічні працівники, у тому числі практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) закладу освіти, представники служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

До участі в засіданні комісії за згодою залучаються батьки або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також можуть залучатися сторони булінгу (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.

3. Головою комісії є керівник закладу освіти.

Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

4. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

5. Член комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

6. Член комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;
- брати участь у голосуванні.

IV. Порядок роботи комісії

1. Метою діяльності комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

2. Діяльність комісії здійснюється на принципах:

- законності;
- верховенства права;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування);
- відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування);
- нетерпимості до булінгу (цькування) та визнання його суспільної небезпеки.
- Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України "Про інформацію", "Про захист персональних даних".

3. До завдань комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків практичного психолога та соціального педагога (за наявності) закладу освіти; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви;
- розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві. У разі прийняття рішення комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань комісії також належать:
- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, в тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі (класі), де стався випадок булінгу (цькування);

- моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
 - надання рекомендацій для педагогічних працівників закладу освіти щодо доцільних методів здійснення освітнього процесу та інших заходів з малолітніми чи неповнолітніми сторонами булінгу (цькування), їхніми батьками або іншими законними представниками;
 - надання рекомендацій для батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).
4. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться у разі потреби. Дату, час і місце проведення засідання комісії визначає її голова.
5. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови комісії є вирішальним.
6. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з додатком до цього Порядку.
7. Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватись принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії;
 - ставити питання по суті розгляду;
 - подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.
8. Голова комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.
9. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в закладі освіти та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником закладу освіти.

V. Запобігання та протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти

1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти має бути постійним системним процесом.
2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти ґрунтується на принципах:
- недискримінації за будь-якими ознаками;
 - ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
 - розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
 - гендерної рівності;
3. Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти є:
- створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;
 - визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в закладі освіти;
 - підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);
 - формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;
 - заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобігання булінгу (цькуванню).

4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

Розроблення, затвердження та оприлюднення Плану забезпечує керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).

Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища в закладі освіти.

Заплановані заходи повинні:

- спрямовуватись на задоволення потреб окремого закладу освіти у створенні безпечного освітнього середовища;
- мати вимірювані показники ефективності;
- залучати всіх учасників освітнього процесу.

План розробляється до початку навчального року. Протягом навчального року керівник закладу освіти забезпечує проведення моніторингу (за потреби, але не рідше одного разу на півріччя) ефективності виконання Плану та внесення (за потреби) до нього змін.

Заплановані заходи можуть відбуватись у будь-якій формі: зустрічі, бесіди, консультації, лекції, круглі столи, тренінги, тематичні заходи, конкурси, спільні перегляди та обговорення тематичних відеосюжетів, літературних творів, матеріалів ЗМІ, особистого досвіду, запрошення гостей, у формі рольових ігор та інших організаційних формах.

5. До заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти, належать заходи щодо:

- організації належних заходів безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо);
- організації безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу;
- контролю за використанням засобів електронних комунікацій малолітніми чи неповнолітніми здобувачами освіти під час освітнього процесу;
- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема:
 - розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та поважати права інших;
 - розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, поваги до гідності людини, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки;
 - здатності попереджувати та розв'язувати конфлікти ненасильницьким шляхом;
 - відповідального ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільному житті;
 - здатності визначати, формулювати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні від власних думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб;
 - здатності критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення;
 - здатності до комунікації та вміння співпрацювати для розв'язання різних суспільних проблем, зокрема шляхом волонтерської діяльності тощо;
- підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу про булінг (цькування), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;
- створення в закладі освіти культури, що ґрунтується на нетерпимості до будь-яких форм насильства та дискримінації, в тому числі булінгу (цькування).